

Psalmus. CXVI.

quod redditur gratum: si te pace atque in pace reddatur. Qui autem filij huius ancille non sunt: bellum potius quam pacem amauerunt. Ne quis autem existimet atria domus domini: et omnem populum eius iudeos significari: quia ita clausit iste psalmus ut diceret: In medio tui iherusalem: cuius nomine carnales israelite gloriantur. Audi sequentem psalmum: qui quatuor versiculis continetur.

Explicit Tractatus de ps. CXV.

Incipit Tractatus de ps. CXVI.

Expositio psalmi.

Audate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi. Hec sunt atria domus domini: ille omnis populus eius: hec vera iherusalem. Audiatis magis illi qui huius civitatis filij esse noluerunt: cum se ab omnium gentium communiione pecciderunt. Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: et veritas domini manet in eternum. Hec sunt duo illa: misericordia et veritas: que in centesimo tertio decimo psalmo memorie commendanda commoni. Confirmata est autem super nos misericordia domini: cum eius nomini pro quod liberati sumus inimicorum gentium rabida ora cesserunt: et veritas domini manet in eternum: siue in eis que promisit iustis: siue in eis que minatus est impijs.

Explicit Tractatus de ps. CXVI.

Incipit Tractatus de ps. CXVII.

Prefatio.

Audiuimus fratres admonentes nos atque hortantes spiritum sanctum: ut sacrificium confessionis offeramus deo. Confessio autem vel laudis eius est: vel peccatorum nostrorum. Et illa quidem confessio qua peccata nostra deo confitemur: omnibus nota est: ita ut hanc solam dici confessionem in scripturis sanctis minus erudita estimet multitudo. Nam ubi hoc verbum lectoris ore sonuerit: continuo strepitus pius pectora tudentium consequitur. Sed debet advertere quomodo dictum sit in alio psalmo: Quoniam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei. In voce exultationis et confessionis somni festiuitate celebratis. Hic enim certe manifestum est voce confessionis et sonum: non ad merorem penitentie: sed ad leticiam festiuitatis celeberrime pertinere. Aut si de tam manifesto testimonio quisque adhuc dubitat: quid dicitur est ad illud quod in ecclesiastico scriptum est: Benedicite dominum omnia opera ipsius: date nomini ipsius magnificentiam: et confitemini

Psalmus. CXVII.

in laudem ipsius in canticis labiorum et in citharis: et sic dicitur in confessione: quoniam omnia opera domini bona nimis. Hic certe nullus vel tardissimus ambigit confessionem in dei laudibus poni: nisi forte tanta est in cuiusque mente pueritas: ut dicere audeat etiam ipsum dominum Jesum christum peccata sua patri esse confessum. Quod si aliquis impius propter nomen confessionis temptaret obijcere: facillime refelleretur ipsa contextione verborum. Sic enim loquitur: Confiteor inquit tibi pater domine celi et terre: quod abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et reuelasti ea paruulis: ita pater quoniam sic placitum fuit coram te. Quis non eum intelligat in laude patris hec dicere: Quis non videat istam confessionem non ad dolorem cordis: sed ad gaudium pertinere: cum etiam precesserit euangelista dicens: In ipsa hora exultauit in spiritu sancto et dixit: confiteor tibi pater: Quapropter carissimi quoniam nullo modo est oino dubitandum tot congruentibus testimonijs: quorum similia in scripturis per vos ipsos potestis advertere: non tamen in peccatis: sed et in laudibus dei: confessionem diuinis litteris solere nominari. Quid congruentius in hoc psalmo quando Alleluia cantamus: quod est laudate dominum: nos admoneri intelligimus cum audimus:

Expositio psalmi.

Confitemini domino: Quod id ipsum scilicet ut laudemus deum: Non potuit laus dei breuiter explicari quam ut diceretur: Quoniam bonus est. Quid sit gradus ista breuitate non video: cum ita sit proprium deo quod bonus est: ut a quodam compellatur ipse filius dei cum audiret: magister bone: ab eo scilicet quod carne eius intuetur et diuinitatis plenitudinem non intelligens: solum hominem arbitrabatur: ruderet: quid me interrogas de bono? Nemo bonus nisi vnus deus. Quid est aliud dicere: si me bonum vis appellare intellige et deum. Sed quoniam populo dei in pronuntiatione futurorum liberato ab omni labore et captiuitate peregrinationis: et ab omni punitioe iniquorum quod ei pro gratia dei prestita est: non solum non retribuētis mala pro malis: sed etiam retribuētis bona pro malis: conuenientissime adiunctum est. Quoniam in seculum misericordia eius. Dicitur autem dominus israel quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicitur autem domus aaron: quoniam in seculo misericordia eius. Dicitur nunc oēs qui timet dominum: quoniam in seculo misericordia eius. Recogno-

Alia lra. t nūc.

t nō habet. Alia lra. t nūc.

Alia lra. t nō habet.

scitis credo carissimi que sit domus israel: que sit domus Aaron: et quonia vtrique sunt timentes dominum. Ipsi enim sunt pusilli cum magnis: iam in alio psalmo bene insinuati cordibus vestris: Quorum numero nos omnes i eius gratia qui bonus est: et in seculis misericordia eius sociatos esse gaudeamus: quonia exauditi sunt qui dixerunt: Adhuc dominus super vos: et super filios vestros ut israelitis in christu credentibus ex quoru numero sunt apostoli pres nostri: et ad eminentia pfectoru: et ad obedientia paruuloru adiungeret numero gentium: ut dicamus: omnes facti vnu in christo: facti vnus grex sub pastore vno: et corpus illius capitis tanq vnus homo dicamus. In tribulatioe inuocaui dominu: et exaudiuit me i latitudine. Angustia nostre tribulatiois finitur. Latitudo autem quo transum: non habet terminus: Quis enim accusabit aduersus electos dei? Dominus mihi adiutor est: non timebo qd faciat mihi homo. Sed na quid homines solos habz inimicos ecclesia: Quid est homo carni et sanguini deditus: nisi caro et sanguis: Sed ait apostolus: No est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguine: sed aduersus principes et rectores mundi tenebraru haru: id est rectores iniquoru mundu istum diligentiu: et ppter tenebraru: quia et nos sumus aliqui tenebre: nuc autem lux in dno. Aduersus spualia inquit nequicie in celestibus: id est diabolu et angelos eius: quem diabolu alio loco dicit: principem potestatis aenis huius. Audi ergo qd sequit: Dominus mihi adiutor: et ego despiciam inimicos meos. Ex quolibet genere inimici exurgant: siue ex numero maloru hominu: siue ex numero maloru angeloru: in domini adiutorio despicient cui costitemur laude: cui cantam alleluia. Despectis autem inimicis non sic mihi tanq bonus homo se amicus opponat: ut in se spem mea iubeat collocari. Bonu est: enim: confidere in domino: qd confidere in homie. Nec quisqsm quendam modu dici potest angelus bonus: sic a me cogitef: ut in eo pfide debea. Nemo enim bonus nisi solus deus. Et cu vident adiuuare homo vel angelus: cu hoc vera dilectione faciunt: ille p eos facit qui eos p modo eoru bonos fecit. Bonu est: ergo: sperare in domino: qd sperare in principib. Nam et angeli dicit

Alia lra.
i De
i dno.

Alia lra
i no habet.

sunt principes: sicut in Daniele legimus: Michael princeps vester. Des gentes circudederunt me: et in nomine domini vltus sum eos. Circudantes circudederunt me: et in nomine domini vltus sum eos: significat eccle labores atq victoria. Sed quasi causa quereret: vti tanta mala supare potuerit: respectu est ad exempli: Et dixit quid pmo passa sit i capite suo addendo qd sequit: Circudantes circudederunt me. Et bñ ibi no repentum est: omnes gentes: qd a iudeis solis factus est. Et in nomine dñi vltus sum eos: quia et illic ipse pius ppius qd est corp christi psecutores senserat: de cuius gene caro illa suscepta est: p quo factu est: quicquid ab illa interiore diuinitate p exteriorē carnē virtute immortaliter factum est. Circudederunt me sicut apes i fauu: et exarserunt sicut ignis in spinis: et in nomine dñi vltus sum eos. Hic iam ex ordine gestarum rerum etiā verboz ordo context. Nam ipm dominu caput eccle: recte accipimus circudatum a psecutorib: sicut circudant apes fauum. Quid enim ab ignorantibus gestu sit: mystica subtilitate spiritus sanctus loquit. Vel quippe apes operant in fauis. Nescientes aut psecutores domini fecerit en nobis in passioe dulciorē: ut gustemus et videamus qd suavis est dñs: qui mortuus est ppter delicta nostra: et resurrexit ppter iustificationē nostrā. Iā vo qd sequit: et exarserunt velut ignis in spinis: in ei corpore: h e in ppo vbiq diffuso meli intelligit: que circudederunt oēs gentes: cum sit collectus de omnib gentibus. Exarserunt quippe velut ignis in spinis: qsi peccatrice carnē atq huius mortalitatis vite molestissimas cōpunctiones psecutiois incēdio cremauerunt. Et in nomine inqt dñi vltus sum eos. Siue qz et ipsi malicia q in eis iustos psequerentur extincta christiano ppo sociati s. Siue qz ceteri eoz q pteperit hoc tpe vocantis misericordia: veritate iudicantis in fine sensuri sunt. Tanq cum pulu arene impulsus sū vt caderet: et dñs suscepit me. Quis enim esset iaz magna multitudo credentiu qsi arene innumerabili cōpanda: et in vna societate tanq i cumulu ducta: tñ qd est hō nisi qd memor es eius: No dixit abundantia numeri mei. Numerus gentiu supare no valuit: s dominus inqt suscepit me.

Alia lra.
i circudante.

Alia lra
i no habet.

Alia lra.
i impullus
i sū sum vt

Adhuc dicit ergo habet
simil habitant: pferat
pelleret vt dicitur no habet
cum credenti est: qui et
os saluare: qz in dno
tuiste. Formido
mea dñs: et face
Quo ergo cadunt cu impo
sū formidor sua sū vno
Nullus qpe in certamine
mudor laudano cade
mudo et laudano: dñs
cadit dñs. Et no sū fact
ipe aliquid factus e qd ant
ipi cu in ay crederet qd
et iā ipse no sū sed illis q
erat: sū capite cōuenit.
que et saluus i tabernacu
Ely recemores et cū p
erit corpus leuebat. No
memoria quida sanctorum de
Et apostolus dicit: Quasi m
sū quidē. Et vni: No sū
gloriam vbi in tribulatio
tera dñi facti vntus: Qu
en: Detera: inq: domi
me. Adhuc vntus exaltat
cay mortalem: pōre de
one de subiectioe glim: p
nam: are aurulu de nobis
vera salus dei patrem: q
vana salus homie timent
Et qd mirana sū hōi vntat
petat. No dñs creatioe h
sū homo qd vntat hōi v
bi sū hōi sū. Detera dñi
no. No mouat sed vntat
bo opa domini. Qu
vbiq facientes ecclesiam
trabit. Ecce nuc enarrat
cōstitus beatoru martyru q
pulido sūntes: panē do p
do seuentes. Lū cur tanta
copā cōstitū ecclesia: p
nem: indica nob. Emen
emē aut me domini: et
tradiit me. No ergo quic
licuisse arbitrarū firmas in
heret istā potestatem nū sū
oper. Exe filios patrum
me seruos emē dan abere
mille cōpdes preparat. Et
mille: Quis est: an argenti
mille: ameno cumq pcedit

Multitudinē ergo fidelium in unitate fidel
 simul habitantē: persecutio gentium quo im-
 pelleret ut deiceret nō habebat quādo in
 eum creditū est: qui et singulos et oēs ubi-
 que suscipiet: quia eis invocantibus nūquā desisse po-
 tuisset. **Fortitudo mea et laudatio
 mea dñs: et factus est mihi in salutem.**
 Qui ergo cadunt cum impellunt: nisi qui sua
 sibi fortitudor sua sibi volūt esse laudatio:
 Nullus quippe in certamine cadit: nisi cuius for-
 titudor laudatio cadit. Quapropter cuius for-
 titudo et laudatio ē dñs: tā nō cadit quā nō
 cadit dñs. Et ideo eis factus est in salutem: non quia
 ipse aliquid factus ē quod ante nō erat: sed quia
 ipsi cum in eum crederent quod nō erāt facti sūt:
 et tā ipse nō sibi: sed illis quod auersis a se nō
 erat: salū cepit esse cōuersis. **Uox leti-
 ciae et salutis in tabernaculis iustorum.**
 Ubi vocē meroris et exitij putabāt esse quā
 eorū corpora seuebāt. Nō enim sentiebant
 interiora gaudia sanctorum de spe futura.
 Uñ et apostolus dicit: Quasi tristes: semp-
 auit gaudētes. Et iterū: Nō solū autē si etiā
 gloriamur inquit in tribulationibus. **Dex-
 tera dñi fecit virtutē: Quā virtutē di-
 cit: Dextera: inquit: domini exaltauit
 me.** Magna virtus exaltare humilē: deifi-
 care mortalem: p̄bere de infirmitate p̄fecti-
 onē: de subiectione gloriā: de passioe victo-
 riam: dare auxiliū de tribulatione: ut afflicti
 vera salus dei patesceret: affligentibus autē
 vana salus hominis remaneret. Magna h̄:
 Sed quod miraris si aliquid reperat: Audi quod re-
 petat. Nō hō se exaltauit: nō hō se p̄fecit: si
 sibi homo gloriā dedit: nō hō vicit: nō hō si-
 bi salutē fuit. **Dextera dñi fecit virtutē.**
 Nō moriar sed vitam: et enarra-
 bo opa domini. At illi stragē funerum
 ubique facientes: ecclesiam christi mori arbi-
 trabāt. Ecce nūc enarrat opa dñi: Ubiq̄
 christus beatorū martyrum gloriā est. Uicit va-
 pulādo feriētes: patiēdo ipatiētes: diligen-
 do seuentes. Uñ cur tanta indigna p̄tulit
 corp̄ christi: scilicet ecclesia: p̄plus in adoptio-
 nem: indicet nob̄. **Emendans inquit:
 emendauit me dominus: et morti non
 tradidit me.** Nō ergo quicquid viribus suis
 licuisse arbitretur fremitus impiorū: Nō ha-
 beret istā potestatem nisi sibi data esset de-
 super. Sepe filios paterfamilias p̄ nequis-
 simos seruos emēdari iubet: cum illis heredi-
 tate: illis cōpedes preparat. Que ē ista be-
 reditas: Auri est: an argenti: an gemarū: an
 fundorū: amenorumque prediorum: Uide

qua intret: et cognosce quid sit. **Aperi-
 te: inquit: mihi portas iusticie: Ecce au-
 diuimus portas: quod ē intus: Ingressus: inquit:
 in eas cōfitebor domino.** Illa cōfes-
 sio laudis est admirabilis usque ad domum
 dei: in voce exultationis et confessiois: soni
 festiuitatē celebrantis. Hec est eterna bea-
 titudo iustorū: quia beati sunt qui inhabitāt
 in domo dei: in secula seculorū laudantes
 eum. Sed vide quēadmodū intretur in por-
 tas iusticie. **De porte domini: inquit:
 iusti intrabunt in eas.** Has saltē ne-
 mo intrat iniustus: in illā hierim que nō re-
 cipit incircūcisum: ubi dicit: **Lanes foris.**
 Satis sit quod in longinqua peregrinati-
 one mea inhabitauim cum tabernaculis ce-
 dar: et cum his qui oderūt pacem eram pa-
 cificus. Pertuli usque in finem p̄nuxionem
 malorū: sed he porte domini: iusti intrabūt
 in eas. **Confitebor tibi dñe quo-
 niā exaudisti me: et factus es mihi
 in salutem.** Quia sepe ostendit laudis esse
 ista cōfessio: nō vulnera medico ostēdens:
 sed de p̄cepta sanitate gratias agens. Ipe
 autē medicus salus est: Ac istū quē dicim⁹:
**Lapidem quē reprobauerūt edi-
 ficantes: Nam: Hic factus est in ca-
 put anguli.** Ut duos conderet in se in
 vnum nouū hominē faciens pacē: et cōmu-
 taret utrosque in vno corpore deo: circūcisi-
 onem scilicet et p̄putiū. **A domino factū
 est tibi: Id est capiti anguli a dño factus est.**
 Quis enim hoc non esset factus: nisi passus
 esset: nō tamē hoc ab eis a quibus passus est
 factus est. Nā illi qui edificabant reproba-
 uerūt: sed in eo quod dñs occulte edifica-
 bat: fecit in caput anguli quod illi reprobaue-
 runt. **Et est mirabilis in oculis no-
 stris: In oculis interioris hominis: in ocu-
 lis credentiū: sperantiū: diligentīū: non in
 oculis carnalibus eorū qui quasi hominē cō-
 temnēdo reprobauerūt. Hic est dies
 quē fecit dñs: Ademinit iste hō se dixit
 se in superioribus psalmis: Quā inclinauit au-
 rem suā mihi: et in diebus meis inuocaui:
 dies suos cōmemorās veteres. Unde mō
 dicit: Hic ē dies quē fecit dñs: id est quā mi-
 bi salutē dedit. Hic est dies de quo dixit do-
 minus: **Tēpore acceptabili exaudiui te: et
 in die salutis adiuiui te: id ē dies de quo ille me
 ditator factus ē in caput anguli. Exultem⁹
 ergo: et iocundemur in teo. O dñe
 saluū me fac: o dñe bene p̄sperare.**
Iterū vō quia dies salutis est: saluū me fac:**

Alia lra. t laus.

Alia lra t letitatio.

Alia lra t narrabo.

Alia lra t castitas ca.

Alia lra. t hec porta. team.

Alia lra. t nō habet.

Alia lra t istud.

Alia lra t mirabile.

Alia lra t hęc. t quā.

Alia lra t letemur. t ea.

